

Tekoja tulevaisuudelle

Ratkaisuja luontopääoman kestävään hallintaan

Outi Haanperä (Phd Econ)
Ohjelmajohtaja (kestävyys), Sitra
9.10.2024

Ekosysteemipalvelut ovat luonnon tarjoamia palveluja, jotka hyödyttävät meitä ihmisiä

Happi

Hiilensidonta
ja varastointi

Raaka-aineet

Pölytys

Lääkeaineet

Vedenpuhdistus

Ruoka

Ravinteiden
kierrätys

Tulvasuojelu

Yli 50 %
**maailmantaloudesta on
melko tai erittäin
riippuvaista luonnosta**

Lähde: WEF [*Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy*](#) (2020)

Ruoka, puhdas ilma, puhdas vesi, materiaalit, pölytyspalvelut, hiilen sidonta...

\$ 150 000 000 000 000

Ekosysteemien toimivuuden heikkeneminen aiheuttaa *vuosittaisia* menetyksiä

- \$ 5 000 000 000 000

Kaupunkiluonto kriittistä infrastruktuuria

Lue lisää: [Carrots and Sticks – Sitra](#)

New York Watershed – ohjelma tuonut miljardiluokan säästöt

- Lähistön valuma-alueet kriittisiä kaupungin juomaveden laadun turvaamisessa
- Maanomistajat saaneet korvauksia suojelualueista sekä maa- ja metsätalouskäytäntöjen muuttamisesta
- New Yorkin kaupunki on arvioinut, että ohjelma on tuonut 10 miljardin dollarin säästöt

Tutkimus: Metsämaassa möyriminen paransi jo kuukaudessa päiväkotilasten suojaa sairauksilta – Tutkija suosittelee lapsille päivittäistä multakosketusta

Suomalaistutkimus osoittaa ensimmäistä kertaa maailmassa, että lasten iholla ja veressä ilmeni sairauksilta suojaavia muutoksia.

Toholammin Sateenkaaren päiväkodin lapset pääsevät metsäretkille. Kaupungeissa metsää suositellaan tuotavaksi päiväkotien pihoille. Kuva: Ville Viitamäki / Yle

MARIKA KATAJA

14.10.2020 21:00 · Päivitetty 17.10.2020 12:09

Tutkimus: Luonnonmateriaalein rikastettu hiekka parantaa lasten immuunisäätelyä

Päiväkotilasten immuunijärjestelmän säätely voi parantua kahdessa viikossa leikkimällä hiekkalaatikossa, jonka hiekka sisältää monimuotoisen luonnon mikrobiston, kertovat tuoreen tutkimuksen tulokset.

Luonnossa vietetty aika yhteydessä vahvempaan positiiviseen mielenterveyteen

26.2.2024 | [TERVEYS JA HYVINVOINTI](#)

Juuri julkaistussa Itä-Suomen yliopiston tutkimuksessa havaittiin, että sekä suurempi luonnossa vietetyn ajan että kuntoliikunnan määrä ovat yhteydessä vahvempaan positiiviseen mielenterveyteen. Tulokset julkaistiin Liikunta & Tiede -lehdessä.

Poikkileikkaustutkimuksessa paljastui, että luonnossa vietetyllä ajalla on vahvempi yhteys positiiviseen mielenterveyteen kuin pelkällä liikunnan määrällä. Kuntoliikunnan yhteys selittyykin suurelta osin luonnossa vietetyllä ajalla. Näin ollen ei vaikuta olevan suurta merkitystä, millaisia aktiviteetteja luonnossa tehdään, sillä keskeistä mielen hyvinvoinnin kannalta on luontoympäristö ja siellä vietetty aika.

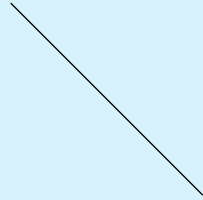
*Luonnon arvo pitää saada näkyviin
taloudellisessa päätöksenteossa.
Ratkaisuja on.*

Riittävät kannusteet ohjaamaan kuntia ja yrityksiä

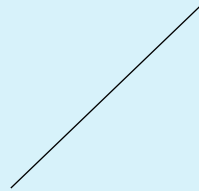
Miten markkinat saataisiin paremmin valjastettua luontopääoman kestävään hallintaan ?

Pilaaja maksaa (PPP)

€

Tuet ekosysteemi-
palvelujen vaalimiseen
(PES)

\$

Saastuttaja maksaa -periaate (PPP)

- **Luonnon monimuotoisuuden nettohyöty (BNG), UK**
- **Luontovaikutusten vähentäminen, Saksa**
- **Vesistövaikutusten mitigaatio, USA**

Tuet ekosysteemipalveluiden ylläpitämiseen ja vahvistamiseen (PES)

- **METSO-ohjelma, Suomi**
- **Burren agri-ympäristöohjelma, Irlanti**
- **PES, Costa Rica**
- **Käänteiset huutokaupat, Tanska**
- **Luontotoimet + hiilensidonta, Australia**
- **New Yorkin valuma-alueohjelma, USA**

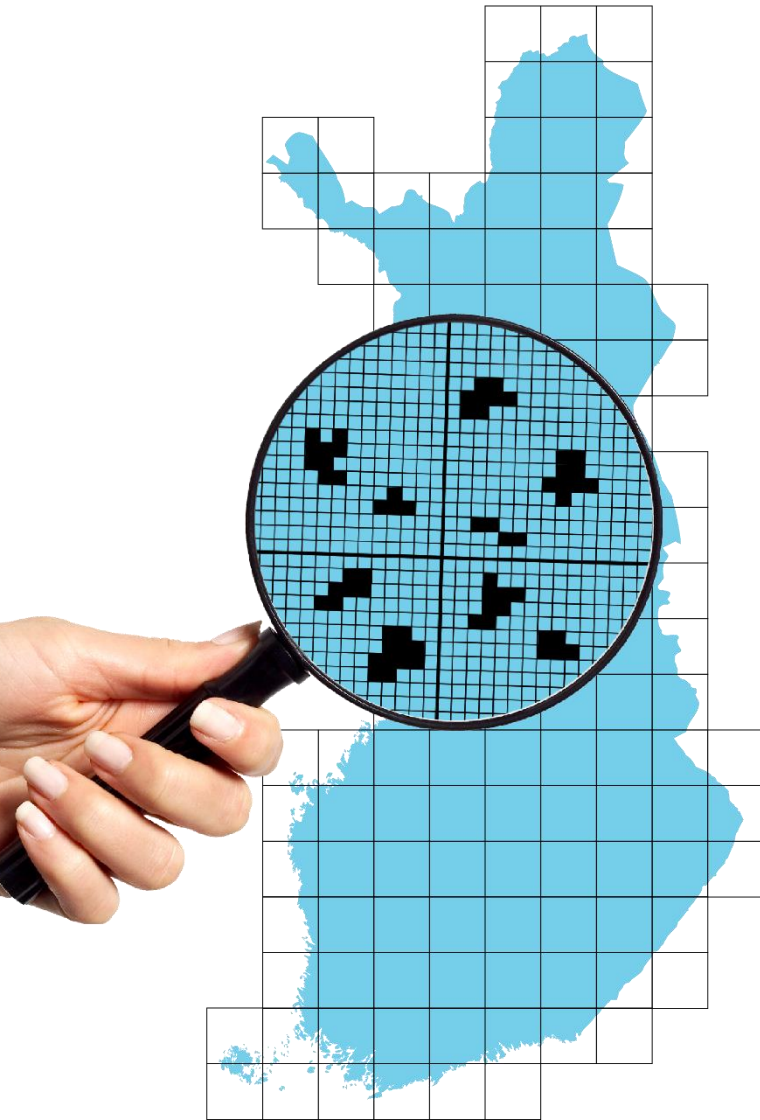
Yritysten vapaaehtoiset ratkaisut

- **Valion kestävyys-ohjelma, Suomi**
- **Fair to Nature maataloustuotannon sertifikaatti, UK**
- **Ruduksen monimuotoisuusohjelma, Suomi**
- **Maailmanpankin joukkovelkakirja mustasarvikuonon suojelemiseksi, globaali**

Muut

- **Vakuutusratkaisut, Meksiko ja Filippiinit**
- **Kuntien ohjelmat, Suomi ja Saksa**

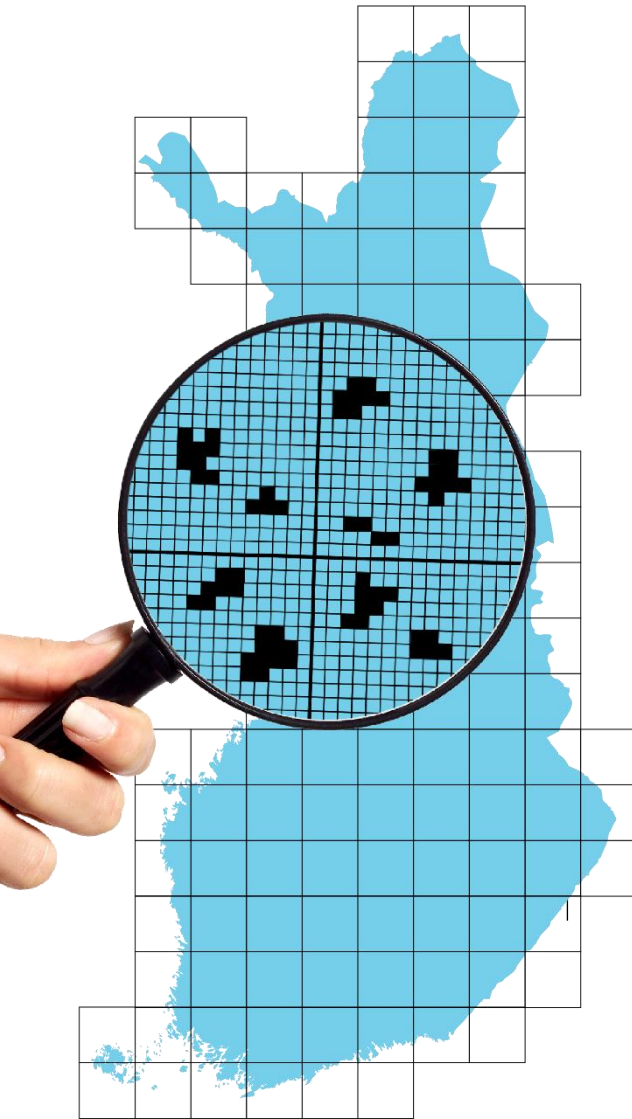
Luontopääoman tilinpito

Luontopääoman tilinpito

- Emme ole sisäistäneet luonnon taloudellista merkitystä
- Jotta voimme yhteiskuntana hallita luontopääomaa kestävämmiin, valtion, kuntien ja yritysten päätöksentekijät tarvitsevat tietoa luontopääoman merkityksestä taloudelle sekä eri päätösten vaikutuksista luontoon.
- Ratkaisuja on. YK on julkaissut pitkän kehitystyön jälkeen luontopääoman tilinpidon kansainvälisen standardin eli ekosysteemitilinpidon.

Psst! Pilotteja käynnissä Tampereella, Pirkkalassa ja Espoossa!

1. Laajuus

- Määritetään ekosysteemityyppien pinta-alat ja niiden muutokset

2. Ekologinen tila

- Määritetään ekosysteemien kunto ja niissä tapahtuneet muutokset (mitattu data ja mallintaminen)

3. Ekosysteemipalveluiden tarjonta ja käyttö

- Tarjonta-taulukko: kuinka paljon palveluja eri ekosysteemityypit tuottavat
- Käyttö-taulukko: palveluiden käyttö eri sektoreilla (kotitaloudet, toimialat, julkinen sektori)

4. Ekosysteemipalveluiden tarjonta ja käyttö euroissa

- Vaihtoarvo keskeisenä periaatteena
- Arvottamiseen joukko menetelmiä YK:n suosituksissa

5. Ekosysteemien arvo pääomana

- Lasketaan neljännen vaiheen tiedoista nettonykyarvomenetelmällä

Suurimmat kaupungit sitoutuvat luontokadon pysäyttämiseen

Allekirjoittaneet lupaavat kehittää alueidensa viher- ja vesialueita niin, että ne tukevat luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia.

Lähde: [Suurimmat kaupungit sitoutuvat luontokadon pysäyttämiseen](#) | Uutisia lyhyesti | Yle

Mahdollisia seuraavia askeleita luontopääoman kestävään hallintaan

1. Asetetaan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
2. Otetaan käyttöön luontopääoman tilinpito
3. Asetetaan luonnon kuormittamiselle hinta
4. Luodaan tarvittavat kannusteet ekosysteemipalveluiden ylläpitoon esimerkiksi maa- ja metsätaloudessa

Ota yhteyttä!

Outi.haanpera@sitra.fi

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

